

Větrná elektřina není levná. A škodí zdraví zvířat i lidí, rozebírá Hynek Beran

Větrná elektřina ve skutečnosti není levná, ekologická ani spolehlivá, rozebírá expert Hynek Beran. Móda větrníků na poli za obcí podle něj vyhovuje spíše investorům, než občanům a zákazníkům. Ani s cenou této energie, kterou se obvykle argumentuje, to totiž není tak slavné.

Ekologické iniciativy doporučují stavět větrné parky, abychom měli levnou elektřinu. Bude doopravdy levná?

Větrná elektřina ve skutečnosti není levná, ekologická ani spolehlivá. Kazí ráz krajiny, a kromě toho, že škodí vzácným živočichům, už ve Francii zavírají některé větrné parky, protože se prokázalo, že škodily okolním lidem na zdraví. Spory se táhly řadu let, ale dnes už v některých případech rozhodly soudy ve prospěch poškozených. Lékařské posudky byly prokázány i proti silnému tlaku investorů. Je to memento i pro zastupitelstva českých i slovenských obcí, které dnes obcházejí různí lobbisté. Jsme v jedné unii, a rozsudky se snadno během několika let přenesou i k nám.

Pokud zastupitelé rozhodnou v neprospěch zdraví svých občanů a poškodí cenově jejich nemovitý majetek, protože je v blízkosti větrných parků prakticky neprodejný, mohou z toho do budoucna nést zodpovědnost vůči poškozeným ti zastupitelé, kteří to rozhodli ke škodě svých sousedů. Zejména když se o tom ví už dnes, varovné zprávy z francouzských médií se pomalu šíří i k nám, a sem tam se něco ozývá i z Německa, i když oficiální zdroje stále hlásají Green Deal. Na Slovensku už od takového záměru několik obcí odstoupilo.

Jak je to s cenou větrné energie, není levnější než uhlí?

Noví větrní baroni si přejí udržet cenu elektřiny kolem 3 korun 50 haléřů po dobu 20 let, aby jim investice vycházely. Jinak jim banky nepůjčí. Uhlí je o třetinu levnější i při započítání ceny emisní povolenky. Zde ale můžeme ještě do jisté míry argumentovat ekologií.

Podstatné je, že cena větrné elektřiny představuje desetinásobek, spíše skoro dvacetinásobek ceny jaderné energie, kterou u nás už 20 let nestavíme a podporujeme nejprve neefektivní export uhlí a pak solární barony. Tohle je jenom jejich nová generace. Ekologicky orientovaná populace, zejména mladší generace, která před lety zcela oprávněně vystupovala proti tehdejšímu dumpingovému exportu uhelné elektřiny, si s těmi solárními barony ošklivě naběhla. Navíc potom lidem více než deset let zakázali stavět soláry na rodinných domech a prospěch měli jenom ti baroni, ještě k tomu s podjatými výpočty. No a toto jsou ve skutečnosti především jejich následovníci. Také s podjatými výpočty, jak se ukazuje současnými kritikami z ČVUT.

ČEZ dnes levnou obnovitelnou elektřinu dováží. Není to cesta?

Pokud to nebudou přehánět s přetěžováním sítí, určitě ano. Představte si tu schizofrenii, máme prodávat doma za 3 koruny 50 haléřů, nebo dovážet zadarmo či si za to nechat dokonce zaplatit? Doba záporných cen byla v roce 2025 oproti roku 2024 dvojnásobná a bude ještě hůř. V takovém případě ČEZu hrozí, že jako státní společnost podnikne investici, jejíž produkci nebude mít kde prodat. Nejlepší je, kdyby si ČEZ na burze koupil opci na levnou elektřinu a v rámci čisté energie zítřka nechal naše vršky na pokoji. V Německu v době přebytku nevědí, kam tu elektřinu dávat, a když je u nich bezvětří, je u nás také. ČEZ by tedy vědomě vyráběl na „trh“ proti dumpingu sousedního státu, čímž by zmařil investici ve státní společnosti. Naopak u jaderné elektřiny je návratnost zaručena. Navíc funguje, i když nesvítí a nefouká, a takové bezemisní zdroje u sousedů nemají. Naše státní společnost by si měla na trhu počínat racionálně. V Německu musí tedy v rozporu s deklarovanými cíli dále pálit uhlí nebo dovážet zemní plyn, zatímco třeba na Slovensku už nikoli.

Další možností je udělat boudu na voliče a přinutit je doplácet rozdíl ceny, jak to dělají v Německu. Ročně by tohle stálo dalších deset miliard korun, tedy srovnatelné peníze, které se dnes platí těm solárním baronům. Počítejme ale raději dalších deset miliard na investice do soustav a další podobnou částku na zdražení jejich provozu, takže by si od nás tito spekulanti v průběhu deseti let odnesli cenu další jaderné elektrárny, jak to před nimi udělali ti minulí.

Cena jádra je z už odepsaných elektráren, musíme investovat do nových. Nevyjde to levněji?

S novou investicí si musíme ke dvaceti haléřům za jednu kilowatthodinu provozních nákladů jaderné elektrárny připočítat zhruba čtyřicet za nové bloky. To je obecná vlastnost jaderné elektřiny: Investice je drahá, provoz extrémně levný vůči vyprodukovanému množství energie. Kdybychom k tomu připočítali i bankovní úroky, finanční náklady mohou být přibližně ještě jednou tolik jako jsou provozní. Celkově dvacet haléřů na provoz, čtyřicet haléřů na investici a dalších dvacet haléřů bance. Ale stále jsme ještě pod jednou korunou. U toho opomím komentář, že se u nás prodává už několik let jaderná energie, které vyrábíme skoro polovinu naší spotřeby, za desetinásobek výrobní ceny. Teoreticky by měl mít ČEZ za tyhle peníze na nový blok už dávno našetřeno a nový úvěr u banky není při řádném hospodaření nutný, zbytek je na analýze Ministerstva financí, jak s tou předraženou elektřinou pan Stajnura a pan ministr Vlček v rámci minulé koalice hospodařili. Cenový rozdíl je za tři roky nejméně 300 miliard korun a kontrakt na jaderný blok i při částečně předražené ceně vychází levněji, než co se na té drahotě od nás vybralo. Levně jsme vyráběli a dovážet jsme nemuseli, naopak. Cenový rozdíl mezi levnou výrobou a drahým prodejem jednou firmou v jednom státě by někde měl být.

Jaderná energie přijde pětikrát levněji než stožáry s vrtulemi, neničí ráz krajiny a nezabíjejí ptáky. A, co je hlavní, jaderné elektrárny nehučí v krajině a nešíří škodlivé vibrace.

Nebudou větrné parky postaveny rychleji, abychom mohli dříve zavřít uhlí?

Uhlí nezavřeme, protože si jej budeme muset nechat jako náhradní zdroj, když nefouká vítr. Jinými slovy, budeme na jednu stranu platit přes tři koruny větrným baronům, a na druhou stranu uhelným elektrárnám kapacitní platby, když stojí, a emisní povolenky, když vyrábějí místo větru. Vzhledem k tomu, že je výrobní cena uhelné elektřiny srovnatelná nebo ještě levnější než jaderná a cenu tvoří zhruba dvě koruny za povolenky, zbývá při náhradě v době bezvětří uhlobaronům do ceny větrné elektřiny zisk kolem třiceti procent. V době bezvětří to může být kvůli cenám ale podstatně více, a když vítr fouká, pokrývají jim náklady i přiměřený zisk kapacitní platby. Znamená to paradoxně další stabilitu a vysoké zisky pro větrné barony i pro uhlobarony a také vysoké ceny pro nás.

Ukázaná platí, podívejme se do doby nástupu solárních baronů, kdy kvůli jejich nestabilní produkci elektřiny stoupla výroba i v oblasti té uhelné a bylo to tehdy důvodem vyvážet za dumpingové ceny. Jinou energetickou soustavu od té doby nemáme, jenom dražší provoz a vyšší ceny. Další možností je zavírat a zaplavovat doly a budovat další závislost na dováženém zemním plynu, potom kromě cenových dopadů můžeme dopadnout jako na Ukrajině.

Jak vidíte další vývoj?

Pokud bude nová vláda při správě energetiky i při správě dominantní státní společnosti, což spolu velmi úzce souvisí, ve vleku těchto investorských skupin, které se dnes intenzivně pokoušejí navázat na svůj minulý vliv, bude také rezervovaná se snižováním cen, aby bylo na to je vybraným skupinám přerozdělit namísto uspokojení našich občanů a průmyslu nižší cenou energie. Zatím chtějí solární barony z minula uspokojit z daní, tedy z jiného zdroje, namísto aby tenhle nemorální byznys už ukončili nebo alespoň omezili. Je to antagonismus současné doby, před kterým oni stojí.

Uvidíme sami. Ve včerejším hlasování se jasně ukázalo, že současná koalice dokáže prosadit slibovaný program víceméně obratem, pokud budou chtít. Solární baroni začali v minulosti tak, že parlament a vláda nic nezměnily, i když mohly, a pak jsme byli všichni okradeni. Pokud by se taková situace měla opakovat, do parlamentu z Ministerstva průmyslu a obchodu ani z Ministerstva životního prostředí prostě jenom nedorazí návrh zrušení zákona č. 249/2025 Sb., o akceleračních zónách, a pokud poslanci nezvednou vlastní aktivitu, bude platit zákon, který nám tu na odchodnou před volbami zanechala minulá koalice, a muniční iniciativu bude následovat iniciativa větrná.

Zatím se pouze hovoří, že by účinnost minulého špatného zákona mohla být odložena o rok. To je ale ticho před bouří, která pak udeří o to tvrději, protože si investoři i jejich lobbisté už připraví veškeré zázemí. Ten špatný zákon je účinný už od 1. srpna 2025, pokud by udělali pouze kosmetickou změnu a posunuli tento termín o rok, mohou už větrní baroni ve druhé polovině letošních prázdnin začít stavět.